

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. Vtrum Eucharistia sit necessaria ad salutem necessitate medij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

ad salutem per se ipsum, vel saltem per desiderium sui tanquam per suum vicarium, ut dictum est.

28.
Instantia.

Dices iterum; totum hoc non explicat, cur magis dicatur necessarius Baptismus, v. g. in re, vel in voto, quam restitutio, aut alia præcepta: nam sicut iustificatio haberi non potest sine Baptismo, vel eius voto incluso in contritione, sic neque potest haberi absque restitutione, vel eius voto incluso in contritione, vel attritione necessaria ad iustificationem; ergo restitutio etiam in re, vel in voto, est medium necessarium ad salutem. Respondeo, differre in hoc, quod restitutio est necessaria in voto, seu votum restitutionis est medium necessarium, quando restitutio non est posita, ipsa tamen restitutio in se ipsa nunquam est medium; quia ipsa nunquam influit directe, aut causat primam gratiam, sed conducit indirecte, ut removens prohibens; ideo non dicimus, restitutionem in re, vel in voto esse medium necessarium, sed votum solum: at verò sacramentum esse medium necessarium in re, vel in voto, hoc est quodcumque ponatur, ex illis, siue sacramentum, siue votum illius, erit medium concurrrens directe ad iustificationem; quod de restitutione non est verum; quia licet ipsa ponatur, non erit medium concurrrens ad iustificationem.

29.
Notandum primum.

Vnde obiter aduerto primum, immerito limitari ab aliquibus doctrinam istam, qui dicunt, restitutionem, v. g. vel aliud præceptum tunc non habere necessitatem medij, quando non vrget omnino præceptum: si enim in his circumstantiis, & in hoc instanti obliget omnino, ita ut non possit absque peccato omiti, tunc erit iam restitutio necessaria necessitate non solum præcepti, sed medij, quia illa sunt necessaria necessitate medij, sine quibus salus obtineri non potest; & talis est restitutio in prædicto casu, cum non possit omiti absque peccato. Hic tamen modus loquendi non placet, licet sit questio de nomine: primum, quia adhuc in eo casu restitutio non esset medij necessarium omnino ad salutem, quia licet tunc non fieret, atque ideo committeretur peccatum novum, posset tamen homo postea dolere, & iustificari absque restitutione: suppono enim, quod postea non posset restituere; non ergo erat restitutio medium necessarium ad salutem; nam illud solum dicitur medium necessarium, sine quo nullo modo salus de facto haberi potest; qualis est gratia, Fides, Baptismus in re, vel in voto, &c. Secundò, quia adhuc restitutio tunc posita non concurreret ut medium directe, sed solum indirecte ad salutem, ut dixi, remouendo prohibens; qui modus concurrendi non sufficit, ut dicatur simpliciter medium necessarium ad salutem. Alioquin posset dici, semper requiri necessitate medij, sicut requiritur Baptismus; quia Baptismus non semper requiritur determinatè in se, sed solum in re, vel in voto; quia aliquando ipse Baptismus concurrat ut medium, aliquando eius votum. Eodem autem modo se habet restitutio; nam aliquando concurrat ipsa restitutio, aliquando eius votum: ergo eodem modo est necessaria necessitate medij in re, vel in voto, sicut Baptismus; quod tamen Theologi non concedunt, quia nimirum concursus ille restitutionis non est concursus causæ, sed indirectus: ut sæpe diximus.

30.
Notandum secundum.

Aduerte secundò, quando dicitur votum sacramenti sufficere absque sacramento, non ita debere intelligi, ut merum propositum suscipiendi sacramenti sufficiat ad iustificationem; hoc enim est falsum: nam peccator etiam dum est in peccato, habet propositum suscipiendi sacramentum Baptismi, vel Pœnitentiæ: sed intelligi debet de voto sacramen-

ti cum aliis requisitis, scilicet, detestatione perfecta peccatorum, & proposito vniuersali non peccandi; quas etiam diximus esse dispositiones semper requisitas ex lege Dei ad remissionem peccatorum.

Aduerte terciò, hoc votum, seu hanc voluntatem Baptismi, vel Pœnitentiæ non solum non requiri explicitam, ut diximus, sed neque absolutam: sufficit enim voluntas conditionata, quæ potest stare cum nolitioe absoluta contraria. Nam ille, cui iam in articulo mortis constituto impossibile est recipere sacramentum, non potest habere voluntatem absolutam suscipiendi sacramentum, sed solum conditionatam, suscipiendi si posset. Adde, posse fieri, quòd alicui præciperet Deus ire ad subeundum martyrium casu, quo non superesset spes recipiendi amplius Baptismus; atque ideo non posset ille licet habere voluntatem absolutam Baptismi suscipiendi. Sufficit ergo voluntas implicita conditionata, cum qua in his circumstantiis posset esse voluntas obediendi Deo, & relinquendi Baptismus, qui alio modo impossibilis representatur, nisi repugnando præcepto Diuino.

Petes; si Christus instituisset sacramentum Confessionis, v. g. cum eadem efficacia, quam nunc habet ad remittenda peccata, non tamen præcepisset confessionem, postea verò Ecclesia eam præcepisset, an tunc illud sacramentum diceretur necessarium necessitate medij ad salutem in re, vel in voto? Videtur enim affirmandum, cum tunc etiam necessarium esset, vel sacramentum ipsum, vel votum ipsius in sacramento inclusum, tanquam medium ad consequendam remissionem peccatorum. Respondeo, non fore in primis medium necessarium eadem necessitate qua tunc est, sed inferiori, nempe humana, seu ex præcepto humano, quæ non redderet illud medium adeò necessarium, eum posset illud præceptum dispensatione facile tolli, vel desuetudine abrogari. Deinde contritio non haberet tunc suam efficaciam in ordine ad sacramentum, sicut nunc habet; non enim moueretur Deus a contritione, eo quod esset vicaria sacramenti, sicut nunc mouetur, atque adeo non concurreret specialiter propter ordinem ad clauas, sicut nunc concurrat, sed solum quia esset retrahatio peccatorum, & voluntas non peccandi. Adhuc tamen posset in aliquo sensu minus stricto dici confessio tunc necessaria necessitate medij in re, vel in voto ad salutem, eo quod vel confessio, vel votum confessionis in contritione contentum esset medium necessarium directe concurrrens ad iustificationem.

Aduerte denique, cum dicimus, gratiam, media contritione, dari de facto in ordine ad clauas Ecclesiæ, non significari, quod illa gratia detur ex efficacia clauium, aut sacramenti; nam re vera tunc clauas non concurrunt, nec operantur, sed contritio per ordinem ad Clauas, hoc est, quia in se est voluntas sacramenti propter hoc, quod ipsa habet, nempe esse votum recurrendi ad clauas, acceptatur à Deo ad remissionem peccatorum.

SECTIO II.

Verum Eucharistia sit necessaria ad salutem necessitate medij.

Supponimus Eucharistiam esse necessariam necessitate præcepti, quod infra suo loco probandum est disput. 16. sect. 1. Nunc solum querimus, an sit etiam necessaria necessitate medij? Supponendum etiam ut certum, Eucharistiam secundum

31. *Supponendum*
Eucharistia
realem
realem susceptionem non esse necessariam necessitate medij ad salutem, cum certò constet, quamplures non solum parvulos, sed etiam adultos saluos fieri sine Eucharistia sumptione, quos vel impotentia, vel ignorantia, vel alia iusta causa excusat ab Eucharistia usu. Et licet P. Suarez in præfenti *disp. 40. sect. 1. in principio*, tribuat oppositum errorem aliquibus hæreticis: id tamen negat, & meritò, Valentia in præfenti, *disp. 6. q. 1. punct. 5.* Nam licet hæretici erraverint in usu superfluo Eucharistia, forsitan id non fecerunt ex errore circa necessitatem illius.

35. *Statu quo*
Hoc ergo supposito, quæstio potissimum est, an sicut Baptismus, vel Pœnitentia sunt media necessaria ad salutem in re, vel in voto, sic etiam Eucharistia in re, vel in voto sit necessaria omnibus necessitate medij? Affirmant aliqui Scholastici apud Suarez ubi supra, & apud Valquez *disput. 169. c. 2.* qui putant, hanc esse sententiam S. Thomæ in præfenti. Verior tamen est, & communior sententia docens, Eucharistiam non esse necessariam ad salutem necessitate medij in re, vel in voto, sed solum necessitate præcepti. Hæc videtur esse S. Thomæ *supra q. 65. art. 4.* ubi ait, solum duo sacramenta esse simpliciter necessaria unicuique ad finem, scilicet, Baptismus, & Pœnitentiam; cætera verò esse necessaria ad commodè acquirendum finem. Hanc eandem sententiam tenent plures, quos referunt, & sequuntur Valentia, Suarez, & Valquez, ubi supra, qui latè hanc sententiam probant; nos breviter potissima fundamenta adducemus.

36. *Ratio con*
Potissima ergo ratio hæc est, quia Eucharistia in tantum potest dici medium necessarium ad salutem, in quantum est medium necessarium ad primam gratiam, vel ad perseverandum in gratia; sed ex neutro capite est medium necessarium; ergo ex nullo. Minor, in qua potest esse difficultas, probatur quoad primam partem faciliè ex doctrina sectionis præcedentis, quia ad hoc, quòd Eucharistia sit medium necessarium in re, vel in voto ad primam gratiam, non sufficit, quod votum ipsius, nempe contritio, vel Baptismus, &c. conducatur positiuè ad primam gratiam; sed requiritur etiam, quòd ipsa Eucharistia conducatur positiuè; & per se aliquando ad primam gratiam; alioquin etiam restitutio diceretur necessaria necessitate medij ad primam gratiam, cum votum ipsius positiuè, & necessariò conducatur ad primam gratiam; Eucharistia autem nunquam positiuè & per se confert primam gratiam; ergo non est dicendum, esse necessariam in re, vel in voto necessitate medij ad primam gratiam.

37. *Instantia*
Dices; Eucharistia etiam in aliquo casu confert primam gratiam, quando scilicet homo attritus inculpabiliter, & bona fide accedit ad Eucharistiam; ergo Eucharistia etiam in re conducit positiuè ad primam gratiam. Sed contra; quia quidquid sit de veritate illius doctrinæ, quam infra negabimus *disp. 42. sect. 1.* adhuc Eucharistia non habet conferre tunc primam gratiam per se, & ex propria institutione, sed per accedens: ad hoc autem, ut aliquod sit medium necessarium ad primam gratiam, debet esse medium institutum per se ad illam conferendam, ut Baptismus, & Pœnitentia.

38. *Confirmatio*
Confirmatur eadem pars, quia sacramentum Eucharistia ex sua institutione habet esse cibum, & dare gratiam nutritivam; ergo ex sua institutione non ordinatur ad primam gratiam; cibus enim non nutrit, nisi præsupponat vitam, nec alimentum ordinatur ad generandum, sed ad augendam, & fovendam substantiam viventis; ergo Eucharistia non est medium necessarium ad primam gratiam positiuè conferendam in re, vel in voto.

Veniamus iam ad alteram partem Minoris positæ, quod scilicet non sit Eucharistia necessaria ad salutem necessitate medij, eo quod requiratur ad perseverantiam in gratia. Quod faciliè probatur, si consideremus, quid sit perseverare in gratia. Nam per hanc perseverantiam vel potest intelligi diuturna conservatio gratiæ per longum tempus sine peccato lethali; & hoc quidem non est medium necessarium simplicitè ad salutem; potest enim contingere, hominem brevi post primam iustificationem mori; & per consequens tunc non indiget diuturna gratiæ conservatione ad salutem; vel potest intelligi per istam perseverantiam hoc, quod est mori in gratia, siue brevi, siue longo tempore post iustitiam acceptam; hoc enim videtur includere donum perseverantia; & per consequens videtur esse eximium Dei beneficium, de quo posset aliquis dicere, dari ex vi sacramenti Eucharistia in re, vel in voto. Sed neque ex hoc capite potest dici Eucharistia medium necessarium ad salutem. Nam in primis gratis, & sine ullo fundamento assereretur, mortem in gratia esse effectum proprium Eucharistia, cum neque ex Scriptura, neque ex Conciliis probari posset: quare si illud eximium donum Dei ad aliquod sacramentum pertineret, magis quidem apparetur tribui posset Extremæ-unctioni, quàm Eucharistia; sed reuera ad neutram pertinet, quia noluit Deus tam eximium beneficium vlli medio alligatum esse, sed à sola sua liberalitate pendere, ut nos redderet cautiore.

Vnde secundo probatur, hunc non esse effectum Eucharistia; quia si esset eius effectus, infallibiliter consequeretur Eucharistiam dignè susceptam, & per consequens qui dignè communicaret, infallibiliter esset prædestinatus; quia effectus sacramentalis infallibilis sunt eo modo, quo à sacramentis causantur: alligantur enim sacramentis ex promissione diuina in sacramentis contenta: quare si, posito sacramento, posset non sequi effectus, non haberetur ex promissione diuina, sed ex liberalitate Dei; ergo si mors in gratia, seu (quod idem est) protectio Dei, ut quis moriatur in gratia, est effectus Eucharistia, debet hæc diuina protectio sequi infallibiliter ad omnem dignam sumptionem Eucharistia; quod de se constat esse satis absurdum.

Dices; licet non detur semper ex vi huius sacramenti gratia finalis, semper tamen datur auxilia ad perseverandum; nam inter effectus huius sacramenti numeratur præservatio à mortalibus; ut docet Trid. *sess. 13. c. 2.* Auxilia autem huiusmodi necessaria sunt ad salutem; ergo Eucharistia re ipsa conducit positiuè ad aliquid necessarium ad salutem; ergo habet id, quod requiritur, ut dicatur necessaria necessitate medij ad salutem in re, vel in voto. Posset aliquis respondere iuxta supra dicta; licet Eucharistia conducatur ad aliquid necessarium ad salutem, non tamen esse necessariam ut medium ad salutem; quia non influit in salutem positiuè, sed indirectè, & remouendo prohibens; scilicet dando auxilia, quibus vitentur peccata: quare cum ipsa observatio præceptorum non sit medium salutis, quia concurret indirectè, idem dicendum esset de Eucharistia, cum solum sit necessaria, ut seruentur mandata longo tempore. Sed, hac solutione omissa,

Responderetur faciliùs, Eucharistiam quidem conducere positiuè ad talia auxilia; cæterum hæc non sunt simpliciter necessaria ad salutem: nam si ille homo, v.g. paulo post communionem moreretur, non indigeret vllò auxilio, aut inspiratione ad perseverandum sine peccato lethali illo brevi tempore, cum tunc (ut suppono) nulla tentatio occurreret;

S 4 ergo

39.
Probatum
alia ratio.

40.
Probatum se
cundo.

41.
Instantia.

Respondens
aliqui.

42.
Melius re
spondetur.

ergo licet Eucharistia conferat positivè ad illa auxilia, non tamen ideo dicitur concurrere positivè ad aliquid simpliciter necessarium ad salutem.

43.
Instat.

Dices, licet homini simpliciter non sit necessarium ad salutem auxilium ad vincendas tentationes, ceterum homini diu viventi post communionem necessarium simpliciter est tale auxilium ad salutem; quia (vt suppono ex materia de gratia) non potest homo longo tempore vitare peccata gravia sine auxilio gratiæ: ergo homini saltem viventi diu necessaria est Eucharistia in re, vel in voto ad salutem, cum sine Eucharistia, vel voto illius non habeat talia auxilia, & ad hæc habenda conducatur positivè aliquando Eucharistia, aliquando in re ipsa, aliquando votum illius.

44.
Respondet.

Eucharistia non confert aliquid merè necessarium ad perseverandum sine peccato mortali.

Respondet adhuc, nec tali homini esse simpliciter necessariam Eucharistiam vt medium ad salutem; quia si res attentè consideretur, Eucharistia non confert aliquid necessarium ad perseverandum sine peccato mortali. Fateor quidem, Eucharistiam afferre secum auxilia vberiora, quibus vincere possit facilius tentationes occurrentes; ex quo fit, vt meritò dicatur præservare à peccatis; quia licet non omnis, qui accipit Eucharistiam, perseveret in gratia, habuit tamen ex Eucharistia auxilia, quibus facilius posset perseverare. Ceterum illa auxilia vberiora, quæ dantur ex vi Eucharistiæ, licet multum conducant ad perseverantiam, non tamen sunt necessaria simpliciter; nam sine illis auxiliis vberioribus, & cum solis auxiliis ordinariis, quæ dantur sine Eucharistia, & ad quæ habet homo ius ex ipso statu gratiæ, posset homo perseverare, & de facto perseverat longo tempore: ergo illa superabundantia & excessus auxiliorum non est remedium simpliciter necessarium ad salutem, & per consequens nec ipsa Eucharistia, quatenus præstat talia auxilia. Confirmatur, quia gratia, quæ datur per Baptismum, non est minoris efficacis, quàm quæ in lege antiqua dabatur in Circumcisione, v.g. Cum illa autem gratia poterat homo per longam vitam perseverare cum auxiliis, quæ ratione illius gratiæ conferebantur; ergo & nunc poterit cum auxiliis, quæ consequuntur gratiam Baptismi.

45.
Obijciuntur primò verba Christi & PP.

Ioan. 6.

Habemus ergo, Eucharistiam non esse necessariam necessitate mediæ ad salutem in re, vel in voto, nec ratione primæ gratiæ, nec ratione perseverantiæ, quam positivè causet. Ceterum contra doctrinam supra traditam sunt plures obiectiones. Prima est, ad probandum, realem sumptionem Eucharistiæ esse necessariam necessitate mediæ ad salutem: quod in primis probatur ex verbis Christi Ioan. 6. *Nisi manducaveritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Deinde ex Partibus, præsertim ex Innocentio I. *epist. ad Patres Concilij Milevit. quæ est 93. inter Epistolas Augustini;* & ex ipso Augustino in locis relatis à Suarez in præsentia, qui frequenter dicunt, illa verba Christi intelligenda etiam esse respectu parvulorum, quibus non solum Baptismus, sed etiam Eucharistia necessaria est ad salutem: imo ex necessitate Eucharistiæ colligunt necessitatem Baptismi contra Pelagianos.

46.
Notandum præ solutione. Eucharistia aliquando dicitur necessaria ratione rei contentæ.

Pro horum Patrum intelligentia notandum est, Eucharistiam aliquando appellari necessariam ratione rei contentæ, vel significatæ: cum enim contineat Christum, cuius fides saltem implicita, & vnio necessaria est ad salutem: cum item significet unitatem corporis mystici, quam omnes debent necessario participare, vt salvi fiant: hinc est, vt aliquando dicatur necessarius omnibus effectus Eucharistiæ, hoc est, vniri corpori mystico, vel etiam

ipse Christus, qui continetur in Eucharistia. Hoc supposito, ad obiectionem respondetur, illis verbis Ioan. 6. solum significari necessitatem præcepti, non mediæ, vt latè ostendunt nostri Suarez, Vasquez, Valentia, & alij in præsentia. Augustinus vero, & Innocentius, satis credibile est, quod acceperint illa verba de manducatione spirituali corporis Christi; nam licet in illis sermo sit de manducatione sacramentali iuxta communem Theologorum; non tamen est certum, quod non possint habere illum duplicem sensum, & intelligi etiam in sensu literali de manducatione spirituali, de qua quamplures Patres, & Theologi illa intellexerunt: & forte etiam Augustinus, & Innocentius, vt ex necessitate manducandi Christum spiritualiter, colligerent necessitatem Baptismi, quo Christus à parvulis spiritualiter per fidem, & charitatem manducatur. De mente tamen Augustini videatur Vasquez in præsentia disp. 169. cap. 4. & infra disp. 179. c. 4. Suarez in præsentia disp. 40. sect. 2. Bellarmin. lib. 1. de Eucharist. Valentia in *Controvers. lib. de legitimo Eucharistiæ usu sub altera specie.* Maldonat. in cap. 6. Ioan. mis; vbi Toletus, & P. Salmeron tom. 8.

Secundò potest obijci ad probandum, Eucharistiam esse necessariam necessitate mediæ, saltem ad perseverandum in gratia, quia Eucharistia est cibus spiritualis animæ: ergo sicut sine cibo corporeo impossibile est, diu conservari vitam naturalem: sic erit impossibile, sine hoc cibo conservari vitam animæ. Quam necessitatem satis expresse indicat Cyrillus lib. 3. in Ioan. cap. 37. & lib. 4. cap. 10. in illis verbis: *vt discerent, si mortem effugere velent, necesse esse de illo pane participare.* Eodem modo loquitur Cyprianus de oratione Dominica, super illa verba, *Panem nostrum,* &c. Ildorus lib. 1. de Officijs Ecclesiasticis, cap. de sacrificio, & insinuat in Concilio Cabilonenli 2. c. 46.

Respondetur, discrimen hoc esse à cibo naturali, quod ille est vnicum medium ad reparandam vitam naturalem: at verò vita spiritualis, quæ constitit in gratia iustificante, potest aliter obineri, nempe per bona opera, & per alia etiam sacramenta. Ceterum adhuc fatendum est, dari aliquam necessitatem moralem Eucharistiæ: dum enim aliquis ex incuria, & negligentia omittit hunc cibum, verendum merito est, ne Deus illi subtrahat auxilia congrua ad operandum, vt potest scienti, & habenti media opportuna, & illorum vsum negligentem, quam necessitatem moralem indicant prædicti Patres, non aliam.

Tertiò obijci potest, quod huic sacramento tribuatur resurrectio gloriosa corporis ex verbis Christi: *Et ego resuscitabo eum in novissimo die;* adeo vt Cyrillus lib. 10. in Ioan. cap. 13. loquens de hoc sacramento, dicat, *non potuisse aliter corruptibilem hanc naturam corporis ad incorruptibilem vitam traduci, nisi naturalis vita corpus ei coniungeretur;* quem loquendi modum habet etiam lib. 4. cap. 16. Item Ignatius, Chrysostomus, Gregorius Nyssen. Cyprianus, Tertullianus, Irenæus relati à Suarez infra disp. 64. sect. 2. Imo ob hanc causam in Concilio Niceno vocatur hoc sacramentum *symbolum resurrectionis;* ergo saltem est medium necessarium ad beatitudinem corporis.

Respondetur, resurrectionem corporum tribui Eucharistiæ peculiariter, non solum quia dat gratiam, quæ habet ius ad resurrectionem corporum; sed etiam magis specialiter, quia præservando à peccatis, facit vt sequatur corona; & quia propter unionem cum carne Christi dat peculiarem titulum nostræ carni ad resurgendum: de quo infra agendo de effectibus. Eucharistiæ. Ceterum non est

est medium necessarium ad resurrectionem, cum etiam pueri, qui non accipiunt Eucharistiam, resurrectioni sunt vocatur tamen à Patribus aliquando medium necessarium, non significando necessitatem simpliciter, sed maximam quandam congruentiam; vt interpretatur Suarez d. disp. 64. & Vasquez infra disp. 104. n. 4.

§ 1. *Quarta obiectio.* Quartò obicitur: sacramentum Eucharistiæ antecedit reliqua omnia dignitate, & excellentia; ergo & debuit excedere necessitate. Negatur consequentia; imò ideo, quia excellentius non debuit poni vt necessarium: debuit enim præsupponere subiectum gratum, vt dignus sumeretur; & per consequens non potuit esse necessarium ad primam gratiam; & ideo neque ad gloriam.

§ 2. *S. Thom. Vasquez. De eucharistia m. 5. Thom.* Restat vt breuiter declarem mentem S. Thomæ in præfenti; quam sane difficilem esse fatetur Vasquez in præfenti n. 27. Videtur enim sentire, Eucharistiam in re, vel in voto esse necessariam necessitate medij. Sed re vera nunquam dicit, Eucharistiam secundum realem perceptionem esse medium necessariū; imò oppositum docet non solum supra q. 65. art. 4. sed etiam in præfenti in arg. Sed contra, & in corpore, supponens non habere necessitatem æqualem, Eucharistiam, & Baptismum. Fatemur ergo cum S. Thoma, Eucharistiam esse medium necessarium in voto, vt supra dictum est; quod etiam de obseruatione præceptorum dici potest. Addi etiam potest, ex mente S. Thomæ votum Eucharistiæ diuerso modo includi in Baptismo, scilicet vt finem, ad quem omnia sacramenta ordinantur; & ideo sicut finis causat in intentione, quia eius intentio præsupponitur ante electionem medij; sic etiam amor, seu intentio Eucharistiæ videtur præsupponi ad electionem Baptismi; & per consequens in genere causæ finalis implicite amata; Eucharistia videtur causare gratiam, quam dat Baptismus: ex quo etiam fit, Eucharistiam esse necessariam ad consummationem vitæ spirituales, vt loquitur S. Thomas, hoc est, ad consequendum effectum Eucharistiæ, ad quem, vt ad finem ordinantur alia omnia sacramenta. Caterum cum his omnibus stat bene, ipsam Eucharistiam in re, vel in voto non esse medium necessarium ad salutem, sicut est Baptismus, vel Pœnitentia.

DISPUTATIO IV.

De materia remota Eucharistiæ.

SECTIO I. *Quæ sit materia Eucharistiæ.*

SECTIO II. *An vinum prærequiratur ad Eucharistiam mixtum cum aqua.*

SECTIO III. *Virum aqua vino admixta conuertatur immediatè in sanguinè Christi.*

SECTIO IV. *Argumenta contra nostram sententiam, & eorum solutiones.*

SECTIO V. *Dubium incidens, an gutta aque in calicem missa post inchoata verba consecrationis, conuerteretur in sanguinem Christi.*

SECTIO VI. *Virum materia consecranda habeat terminum maximum, vel minimum.*

SECTIO VII. *Virum materia consecranda debeat esse præsens, & determinata?*

MITTO art. 4. 5. & 6. questionis 73. in quibus agitur de nominibus, de figuris, & de tempore institutionis Eucharistiæ: hæc enim magis

pertinent ad historiam, quàm ad disputationem scholasticam; in illisque latè, & eruditè laborarunt recentiores, præsertim Suarez, & Vasquez.

SECTIO I.

Quæ sit materia Eucharistiæ.

Sermo est de materia remota, de qua agit S. Thomas per totam questionem 74. cuius doctrina partim moralis est, partim scholastica: illa facilis, hæc paulo difficilior: illam breuiter trademus, hanc accuratius disputabimus. Nunc igitur breuiter supponendum, materiam remotam Eucharistiæ omnino necessariam, esse panem, & vinum; de quo S. Thomas art. 1. 3. 4. & 5. & probatur de fide ex Christi institutione, & ex Conciliis Florentino, Tridentino, Lateranensi, Vvormatiensi, Altiliodorensi, Matifconensi, relatis à Suarez in præfenti disput. 45. sect. 1. & ex Canone 32. Trullano post 6. Synodum; & ex cap. Cum Martha, de celebratione Missarum, & & alia multis.

Prima difficultas.

Pro huius veritatis maiori explicatione, possunt aliqua dubitari. Primò, qualis debeat esse panis consecrandus? Ratio dubitandi est, quia ex multis granis solet fieri panis; & è contra ex tritico possunt fieri plura mixta, de quibus potest dubitari, an sint materia apta consecrationi? Et licet aliqui senserint, panem ex quolibet grano frumentaceo sufficere, vt ex hordeo, milio, &c. caterum vix potest iam de hoc dubitari post Florentinum, vbi expresse dicitur, materiam huius sacramenti esse panem triticum, & vinum ex vite. Ille ergo solus panis consecrabilis erit, qui ex tritico confectus fuerit.

Hinc sequitur primò, panem ex hordeo, cicere milio, oriza, & similibus, non sufficere; item nec ex siliquis, neque ex eruiliis, neque ex maicio, &c. posse tamen ex farre, seu siligine, si significet, quod Hispanicè, *Candéal*, Italicè, *granogenile*, o bianco: nam voces Latinæ ambigæ sunt, & magis notæ voces vulgares. Difficultas est de secali, Italicè, *Segala*, Hispanicè *Ceneno*: quidam affirmant, esse sufficientem materiam, pro quibus videtur stare S. Thomas art. 3. Alij negant, quos sequitur Vasquez Suarez vero dicit, esse materiam valde dubiam.

Sequitur secundò, panem debere esse ex farina triticea, & aqua naturali coagmentatum, alioquin si fiat ex aqua rosacea, lacte, oleo, vel alio liquore prædominante, non sufficere, quia non est panis vsualis, & multo minus, si misceatur butyro, ouis, saccharo, & similibus. Hæc est partim contra Caetanum, quem sequuntur aliqui recentiores, dicentes panem ex lacte, vel aqua artificiali esse veram materiam: quia aqua solum requiritur ad vniendas partes farinæ. Caterum mihi videtur ad minus illa esse materia valde dubia. Vnde etiam infertur, quid dicendum sit ad dubium nuper exortum de quodam Sacerdote, qui ad occultandum finem sacrilegium, voluit consecrare hostiam quamdam ex illis, quibus solemus litteras sigillare, admixtam scilicet cum cinnabrio, vt fieri solet; quæ quidem ad minus est materia dubia, & meo iudicio inualida; quia per illam mixtionem alteratur notabiliter, & extrahitur à pane vsuali.

Sequitur tertio, massam crudam, seu oleo, aut butyro frixam, vel aqua elixam, non esse sufficientem materiam, sed debere esse solo igne assam, vel coctam: ideo laganum, pultes non sunt materia apta.

1. *Hic sermo est de materia remota.*

2. *Prima difficultas. Qualis debeat esse panis ille.*

3. *Corollarium quadam. Primum.*

4. *Secundum corollarium.*

5. *Tertium corollarium.*